

A Boldog Mór által írt *Legenda sanctorum Zoerardi et Benedicti* szöveghagyománya a középkor és kora újkor folyamán

A magyarországi hagiográfia kezdete és egyben első latin nyelvű, szépirodalmi nyelvemlékünk a Boldog Mór pécsi püspök által 1060 körül írt legenda Szent Zoerard-András (Szórád) és Benedek életéről. Előadásomban a 11. századi szöveg középkori és kora újkori továbbélését, variánsait vizsgálom, továbbá azokat a különböző martyrologiumokat és szentéletrajz gyűjteményeket a 16-18. századból, amelyekben a legenda kisebb-nagyobb változtatásokat és átalakításokat követően továbbélt.

Kutatásom tulajdonképpen bepillantást igyekszik nyújtani az európai és magyar hagiográfiai irodalom kapcsolódási pontjainak feltárásán túl abba a folyamatba, ahogyan egyetlen kiindulási szövegből számos különböző hosszúságú és tartalmú legendaváltozat született. A különböző korok és helyek eltérő értékrendje megkívánta a történet más-más aspektusainak kiemelését, illetve előtérbe helyezését a Mór által hangsúlyozott súlypontokkal szemben. A legenda főszereplői Szent Zoerard-András és tanítványa, Benedek, a két zborhegyi remete, akik a Szent László király által kezdeményezett 1083-as kanonizációt követve első magyarországi szentjeink lettek. Mivel a remeteszentek tisztelete később háttérbe szorult a vallási kultuszban, emlékük is elhalványult a későközépkori népi hitéletben. Igyekszem rávilágítani azonban arra a változásra, amely Antonio Bonfini és Jan Dlugosz hatására a reneszánsz krónikairodalom nyomán kibontakozott, majd ennek eredményeképpen a barokk hagiográfiában már újra nagyszámú forrásanyaggal kell számolnunk Mór szövegének feldolgozásai esetében. A mindezidáig igen kevésbé kutatott téma feltárása nem csupán a magyar irodalomtörténet mélyebb megismeréséhez szolgál érdekes, új adatokkal, de válaszokat keres arra a kérdésre is, milyen változásokon ment át egy koraközépkori szerző szövege a megváltozott olvasóközönség igényeink viszonyában.